

Brandveiligheid

verantwoordelijk zijn en verantwoordelijkheid nemen

In het najaar was ik als spreker aanwezig op een congres over brandveiligheid voor professionals die een verantwoordelijkheid hebben voor de brandveiligheid bij woningcorporaties. De bijeenkomst vond plaats in een hotel. Tijdens de opening gaf de gastheer aan wat de aanwezigen moesten doen als het brandalarm af zou gaan en waar zich in de zaal de nooduitgangen bevonden. Er steeg een gelach op uit de zaal. Dat verwonderde mij. Beter gezegd: dat irriteerde mij. De gastheer voelde zich – volkomen terecht – verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn gasten, die in groten getale aanwezig waren en onbekend waren in het gebouw. Er werd dus gelachen om iemand die zijn verantwoordelijkheid nam voor de brandveiligheid. Wellicht herkent u dit voorval en, toegegeven, wellicht was mijn irritatie een ietwat overtrokken reactie. De deelnemers aan het congres waren wakend en zelfredzaam, dus niet per definitie een kwetsbare groep bij brand.

Maar mijn irritatie kwam voort uit twee voorvallen waarover ik kort daarvoor had gelezen. In beide gevallen betrof het wel kwetsbare, voornamelijk niet-zelfredzame mensen, namelijk kinderen op een basisschool en patiënten in een ziekenhuis. Op 1 september 2018 las ik een bericht over acties van basisschooldirecteuren om meer salaris. Ze gaven aan om op 12 september het brandalarm op alle scholen te laten afgaan. Ze bestempelden het als een *ludieke actie*. Daarmee lieten de directeuren blijken dat zij de verantwoordelijkheid voor de brandveiligheid van de kinderen – die gedurende de schooltijden door de ouders aan hen en andere leerkrachten zijn overgedragen – volstrekt niet serieus nemen. Niemand haalt het toch in zijn of haar hoofd om als ludieke actie een NL-Alert of AMBER Alert uit te zenden? Waarom dan wel het brandalarm?

Op 22 november stond er in de Volkskrant een artikel over de noodzaak dat huisartsen en SEH-artsen kindermishandeling beter moesten herkennen en daarin beter geschoold moesten worden. Om daarvoor ruimte in de opleidingsprogramma's te maken, stelde kinderarts Elise van de Putte van het UMC Utrecht voor om de jaarlijkse cursus brandpreventie te vervangen door een cursus kindermishandeling. Immers, aldus Van de Putte, de cursus brandpreventie doet het personeel toch al met tegenzin. Ook hier is dus sprake van het niet nemen van de verantwoordelijkheid die verplegend personeel heeft voor de vaak bedlegerige en niet-zelfredzame patiënten in geval van brand. Ik hoop dat dit idee, dat bij een brand verstreckende gevolgen kan hebben, het niet gaat halen in het UMC Utrecht.

Helaas blijkt uit deze voorbeelden maar weer eens te meer dat mensen die verantwoordelijk zijn voor de brandveiligheid van kwetsbare groepen – in dit geval kinderen en zieken – dat niet zo serieus nemen als ze zouden moeten. De kloof tussen verantwoordelijk zijn en verantwoordelijkheid nemen is dus vaak nog zeer groot. Met jaarlijks 300 branden in onderwijsgebouwen en 1000 branden in gezondheidszorggebouwen, is dat een verontrustend gegeven.

René Hagen is lector Brandpreventie bij het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)